

VALS

Als je goed luistert naar de leden van het Stadhuischor na afloop van een repetitie hoor je steeds verschillende geluiden. De ene keer hoor je "Lekker gezongen vanmiddag", een andere keer, "wat een prachtige harmonie"

Je hoort daarentegen soms ook dat de piano of de vleugel vals was en nog erger, soms hoor je ook dat de leden als koor vals zongen of dat er een paar leden waren die "deze middag" niet zo vast van toon waren. Nu is de vraag waar dit vandaan komt en of de piano en de zangers op dezelfde manier vals worden.

De piano	De mens
<p>Een piano of vleugel wordt vals, daar kun je weinig aan doen. Hoe langer er tussen de stembeurten zit, hoe moeilijker het wordt om je piano weer mooi te laten stemmen en klinken.</p> <p>Ontstemming gebeurt ook als je niet op je piano speelt.</p>	<p>De mens wordt vals, vooral als je de stembanden niet gebruikt. Iedereen kan leren zingen en als mens moet je ook denken dat je kunt zingen, dus nooit zeggen dat het plein leegloopt als jij gaat zingen. In het Feyenoord-stadion heeft niemand last van deze bescheidenheid. Het valt ook af te raden om als leerkracht in het basisonderwijs te roepen dat Kees beter zijn mond kan houden tijdens het zingen omdat er dan een vervelende brom in het lied zit of nog erger, zoals mijn leraar muziek op de Pedagogische Academie soms tegen een leerling zei: "De woorden komen mij bekend voor, maar de melodie....."</p>
Waardoor ontstemt je piano?	Waardoor ontstemt de mens?
<p>Je piano is gemaakt van natuurlijke materialen. Het is een houten instrument met stalen snaren. Deze materialen zijn beide gevoelig voor vervorming, door temperatuur en luchtvochtigheid. Ook zullen de snaren van je piano langzaam oprekken.</p> <p>Uiteraard gebeurt dit als je erop speelt, maar ook als hij al een tijd stilstaat zullen de snaren minder op spanning komen te staan. De spanning van de snaar bepaalt de trillfrequentie en daarmee de noot. Wordt de piano niet gestemd, dan zal hij vals gaan klinken.</p>	<p>De mens, en met name de stembanden, is gemaakt van natuurlijke materialen. De stembanden zijn spieren en dus eigenlijk een soort snaren. Hierdoor zijn ze gevoelig voor temperatuur en luchtvochtigheid. Het is dan ook beter vóór de repetitie naar de kroeg te gaan, dan ná die tijd. Een beetje bestuur regelt dit. Voor de temperatuur moeten we uiteraard bij Graham en Dee zijn, warme persoonlijkheden, dat zeker.</p> <p>Worden de stembanden niet gestemd door middel van een goede ademhaling, liptrills, humming en zachte schalen zingen, dan kun je dus het zuivere zingen wel vergeten.</p> <p>Bij deze zijn alle smoezen, zoals verkoudheid en droge keel, geaccepteerd. "Ik ben wat trillerig", is vanaf heden geen goede reden meer om af te zeggen, hoe meer trills des te beter.</p>

Temperatuur en ontstemming

Temperatuurwisselingen en vocht zijn van grote invloed op de staat van je instrument. Zelfs de zon die naar binnen schijnt, op je instrument, kan al voor grote temperatuurschommelingen zorgen. Zet je piano daarom zo ver mogelijk van de verwarming of open haard vandaan en pas op voor direct zonlicht.

Piano ontstemt door verhuizing

Het verhuizen van een piano is niet makkelijk. Het grote gewicht en weinig houvast maakt het niet eenvoudig om je instrument te verplaatsen. Wissel je graag je interieur? Probeer je piano zo veel mogelijk op dezelfde plek te houden. Moet je echt verhuizen? Maak dan gebruik van professionele piano verhuizers. De bassen van het Stadhuiskoor zijn natuurlijk potige kerels, maar ze kunnen niet tippen aan professionele verhuizers. Bovendien hebben ze ook nog eens te maken met vierkante wielen.

Goed gestemde piano, een lust voor het oor

Een goed gestemde piano is heerlijk om naar te luisteren en een feest om op te spelen.

Temperatuur en ontstemming

Over het vocht hebben we het al gehad. Het koor een beetje kennende, weten we dat het met de vochthuishouding wel goed zit, hoewel veel leden op een nieuwe locatie wel graag willen weten waar de toiletten zijn (de repetitie duurt maar anderhalf uur!) Temperatuurwisselingen zijn natuurlijk ook van toepassing op de koorleden. Als je klaagt over de temperatuur kun je niet tegelijkertijd zingen, laat staan "zuiver".

Koor ontstemt door verhuizing

Door de inmiddels vele verhuizingen van het Stadhuiskoor hebben we ook kunnen constateren dat een koor ontstemd kan raken door een verhuizing. In de eerste plaats komt dit natuurlijk doordat het geen professionele verhuizers waren die zich hier mee bemoeiden. Zoiets moet je niet overlaten aan de beide bestuursleden, aardige vrijwilligers maar duidelijk geen professionals. Met zoveel leden heb je ook weinig houvast. Het gevolg was en is nog steeds dat de stemmen niet op de juiste plaats staan en nog steeds aan het zoeken zijn wat de beste opstelling is. De dirigent heeft dit ook in de gaten en gooit daarom regelmatig de hele boel door elkaar. Daar sta je dan opeens als bas tussen negenenveertig sopranen. Dat vraagt om een ontstemd koor.

Goed gestemd koor, een lust voor het oor

Af en toe weten we de juiste opstelling te vinden, zeker in de benedenzaal en dan is het een feest om te zingen en om naar te luisteren. Het stemt mij dan ook goed dat er in de benedenzaal nu vaccinaties worden gegeven.

Als u de kolommen van links naar rechts leest, moet u wel tot de conclusie komen dat de piano en de mens op ongeveer identieke wijze ontstemd raken. Mocht u van mening zijn dat er andere factoren zijn waardoor één van deze twee onderwerpen ook ontstemd zou kunnen

raken, dan daag ik u uit om hierover een column te schrijven. Ik waarschuw u alvast, u moet van goede huize komen om dit te bewijzen.